

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Fondul „I. M. Moldovanu”.

Părintele prepozit *I. M. Moldovanu* se odihnește în cimiterul bisericii noastre parohiale, în mormântul, ce probabil nu va fi împodobit cu monument, după dorința expresă a decedatului.

Pomenirea numelui lui va trăi deapaururi, prin fundațiunea ce a lăsat-o neamului și bisericii.

Coroane și podoabe deșarte nu au împodobit sicriul lui, dar cei-ce l-au înțeles și aprețiat pe deplin, au aflat o modalitate de a-și exprima totuș recunoștința față de marele Mece-nate. Încă în ziua înmormântării s'a circulat o listă pentru subscripții la »masa studenților« de aici, în amintirea decedatului fondator.

S'a adunat, în scurtă vreme, câteva sute de coroane: subscripțiile continuă și contribuțiile din afară încă sosesc mereu.

E cea mai potrivită modalitate, de a ne arăta recunoștința față de cel ce s'a dus, contribuind, în aceeaș vreme, și pentru un scop umanitar, de care vor beneficia elevii săraci dela școalele noastre din Blaj.

Subscripțiile continuă — și invităm, pe aceasta cale, și pe admirătorii ceialalți ai decedatului, să contribuie cu obolul lor la această colectă, ce are scop dublu: perpetuarea numelui lui I. M. Moldovanu și ajutoarea elevilor săraci.

Colecta alcătuiește deja un fond separat, sub numele defunctului, și sperăm că se va ridica în scurtă vreme la o sumă împrunătoare.

Dăm, de data asta subscripțiile, ce s'au făcut, cu ocazia înmormântării:

În locul cununei, expresiunea jalei adânci, a iubirii și recunoștinții, pe sicriul neuitatului prepozit *Ioan Mieu Moldovanu*, au binevoit a contribui la fondul *Mesei studenților din Blaj*: Excelența Sa Dr. Victor Mihályi Metropolit 100 cor., Rdis. Simeon Pop Mateiu canonic 20 cor., Dr. Iuliu Maniu adv. 50 cor., Elena Dr. Pop

n. Maniu 5 cor., Dr. Eugen Solomon medic 10 cor., Dr. Ambroziu Chețianu director gimn. 10 cor., Oct. Bonfiniu prof. 10 cor., Nicolae Negruițiu prof. 6 cor., Dr. Alexandru Rusu prof. 20 cor., Dr. Ioan Rațiu prof. 10 cor., Gavril Precup prof. 50 cor., Iuniu Brut Hodosiu directorul institutului „Patria” 100 cor., Dr. Vasile Hâncu medic arhid. 20 cor., Dr. Amos Frâncu directorul „Economului” 10 cor., Dr. Elie Dăianu protopop Cluj 10 cor., Nicolae Petra Petrescu director de bancă Fofeldea 20 cor., Popa maior Brașov 5 cor., Moise Brumboiu protopop Brașov 20 cor., Ioan Maior protopop Aiud 5 cor., Dr. Alexandru Fodor medic Alba Iulia 10 cor., Francisc Hossu Longin adv. Deva 10 cor., Nicolae Solomon protopop 10 cor., Petru Suciu prof. 10 cor., I. M. Moldovanu cassar „Patria” 10 cor., Augustin Caliani prof. 5 cor., Ștefan Pop prof. 5 cor., Dr. Ioan Coltor prof. 5 cor., Iuliu Maior prof. 1 cor., Iacob Mureșianu prof. 2 cor., Petru Ungurean prof. 1 cor., Valeriu Suciu prof. 10 cor., Dr. Victor Macaveiu prof. 10 cor., Ștefan Roșianu prof. 5 cor., I. P. Pecurariu paroh Tîr 2 cor., Ieronim Dănilă v.-protopop Cătina 30 cor., Dr. Eugen Bran adv. Teaca 50 cor., Ioan Hossu paroh, protopop on. Milaș 10 cor. — Pentru *fondul studenților bolnavi*: Dr. Nicolae Ciacian medic, Pecica 50 cor.

Ioan M. Moldovanu.

(1833—1915.)

— Notițe biografice. —

De Dr. Ioan Rațiu.

(Continuare.)

Să nu se uite cătuș de puțin, că în tot cursul carierei sale de profesor I. M. Moldovanu nu s'a restrâns numai la catedră, pe care o împodobiă cu știința sa vastă, cu graiul său de filozof antic, și mai vârtos cu îndrumările practice de tot soiul, ce însoțiau pururea lecțiunile sale. N'a fost *omul unei cărți*, cum s'ar zice, și nu s'a mîrginit — după obiceiul timpului — numai la pregătirea și ținerea lecțiilor, la corectarea ocupațiunilor număratoase, la conferențele scolastice, la împăcarea certelor din sânul institutului, sau cu școlarii, la susținerea disciplinei, și la alte afaceri împreunate cu slujba de profesor, cari la alții înghiteau tot timpul.

În afară de catedră, spiritul său ager îi indica direcții noi, pentru o muncă largă, îmbelșugată în rezultate reale. Cu adevăr te uimește energia de fer a acestui om mic de statură și slab de putere, care — precum știm — chiar din cauza sănătății sdruncinate s'a reîntors din Viena împărătească ca să-și facă restul de învățatură mai mult în infirmăria Seminarului din Blaj. Așa de nimerit se potrivesc aci cuvintele: »Lucrul ține sănătatea«.

Pentru toate aveă răgaz, dragoste de lucru și — ce e mai de căpetenie — pricepere. Harnic și deștept, deopotrivă s'a distins ca actuar (notar) și bibliotecar al gimnaziului, catalogând și punând în ordine din nou biblioteca; ca prefect al tipografiei seminariale dela 1877—1879, în care vreme a modernizat tipografia cu ajutorul lui Krafft din Sibiu; ca membru în comisiunea scolastică arhidiecezană, dela înființarea ei în 1864; ca membru la oficiul exactoral arhidiecezan; ca asesor consistorial, etc.

În aceeaș vreme mai ajungea să urmărească cu atențiune întreagă dezvoltarea literară, științifică și culturală românească de pretutindenea; să cerceteze bibliotecile și arhivele din loc; să adune documente vechi istorice, să le studieze și editeze; să compună manuale pentru școala poporală și pentru gimnaz; să scrie în *Arhivul* lui Cipariu, care singur pe el îl alese colaborator dintre toți profesorii din Blaj; să poarte polemice lungi, înverșunate, din domeniul istoriei; și să scoată, pe rizicul său, ani dearândul (1876—1883) prima foaie pedagogică în Blaj.

S'a interesat, afară de acestea, de toate mișcările politice, naționale și culturale din Ardeal; a participat la mai multe adunări generale ale »Asociațiunei«, nebăgând în seamă cheltueli și călătorii la distanțe mari; a făcut parte din comitetul comunal și din congregațiunea comitatenză, etc.

Și mai amintesc — ca un deo-

sebit lucru, ce nu-l aflăm la alți profesori din Blaj, — că află chip și pentru câștiguri materiale, mici negustorii cu rechizite și cărți de școală, cu bucate, cu cumpărări de pământ, cu mijlociri de bani dela »Albina« din Sibiu, etc., etc.

Am trecut toate acestea, în scurtă revistă — anticipând chiar unele momente din capitole ulterioare — ca să vedem din toate laturile pe acest profesor iubitor de lucru, harnic fără seamăn, înțelept, prevăzător, în seninul cel mai larg al cuvântului. Când profesorii din Blaj, fugiau de aci, pentru a putea trăi, ori rămâneau dar trăiau în sărăcie: el știă să împreune sublimul cu utilul!

Iată, cum profesorul din vremile fără mijloace, se arată o pildă vrednică de urmat, și în școală, și afară de zidurile școlii, învățând în mod direct și indirect, cum are să fie, și să muncească orice om cu carte. În toate împrejurările, a demonstrat cu pilde vii, că munca e însăși viața, și că a munci nu e rușine!

*

Nu e deci mirare, dacă acest extraordinar de harnic și priceput profesor se ridică repede peste ceilalți și dobândește încrederea măestrului său de odinioară, Timoteiu Cipariu, care chiar în vremea aceea se află de mult, ca director, în fruntea gimnaziului (1854—1874). Mâna dreaptă alui Cipariu și tovarăș de muncă în cercetările sale istorice, în curând ajunge să conducă însuși întreg institutul. Eră numai profesor, dar de fapt în mâinile lui se concentrau toate firele condu-

cerii. El supraveghea disciplina în școală; el îndreptă instrucțiunea; el prezida conferințele; el prevedea cancelaria, etc. Și măcară Cipariu, adâncit în studiile sale filologice și istorice, se arată foarte rar pe la gimnaz, lucrurile totuș mergeau bine, deși chiar vremea aceasta eră epoca reformelor, împreunate cu mare răspundere.

Toți recunoșteau superioritatea lui, și chiar după 1874, când Cipariu se retrăsese din postul de director, și în locul lui venise canonicul Ioan Antonelli (1874—1879), sufletul gimnazului rămase tot Moldovanu.

În orice conferință cuvântul lui e hotărâtor. La orice chestie mai grea din viața școlii, el află cheia de rezolvire. Se știrbesc drepturile profesorilor, se îngreunează situația lor, cu noi sarcini, — tot el ia cuvântul, el protestează, el exprimă gravaminele, și argumentele lui înving pretutindeni.

De mai multeori tot el sulevează cauza îmbunătățirii salarelor profesoralii, cu argumente așa de logice și temeinice, încât nu puteau să rămână fără rezultat.

Lupta pentru salare la gimnazul nostru, se vede, în toate vremile a fost actuală. La 1864 regulându-se — din partea guvernului — definitiv decimele Baziliților, cu un rezultat de peste 200.000 fl. în obligațiuni pentru despăgubirea pământului, profesorii sperau cu drept cuvânt zile mai bune. Dar ele nu veniau în tot butul jalbelor dese. Din toate jăluirile pentru greul traiului, se ridică, cu o deosebită putere felul de argumentare al lui I. M. Mol-

dovanu. El nu se milogeste, nu plânge neputincios, ci pretinde dreptate, motivând liniștit și convingând cu toată gravitatea...

Grație stăruințelor neîntrerupte, o îmbunătățire în salare s'a făcut, și nu se va uita în cronică gimnazului, că el avu totdeauna un rol frumos în lupta aceasta pentru existență a tovarășilor săi de muncă.

Și alte multe merite și-a câștigat I. M. Moldovanu ca profesor, dar pe toate notițele de față nu le pot cuprinde.

(Va urma.)

Pomenirea prepozitului Moldovanu în Cluj.

— 27 Sept. 1915.

Nu știu... dar mă tem, că în Blaj nu se va simți în toată dimensiunea și greutatea, pierderea, ce a suferit biserica noastră prin moartea bătrânului „Moldovanu”. Mă tem, pentru că am văzut acelaș lucru cu prilejul morții regretatului Dr. Bunea. Orice grandioasă înmormântare i-s'a făcut lui Bunea, am auzit glasuri de blăjeni băstinași, cari arătau, că nu înțeleg de ce ridică lumea așa de mult pe răposatul, că doar Blajul n'a proptit în el, și va fi și fără el...?!

... Se adevărește din nou de atâteaori cuvântul sfânt al Scripturii: *nici un profet în patria sa...*

În afară poate de patria aceasta restrânsă toată lumea simțitoare își dă seamă la noi de nemăsurata pierdere, și de mărimea extraordinară a personalității marcante a celui ce nu mai este acum printre cei vii, ci trece între *nemuritorii* neamului și bisericii noastre, trece în Pantheon.

La Cluj — de pildă — și așa cred, că va fi fost și în alte centre orășenești, vestea morții lui „Moldovanu” — cum îi zicea toată lumea desmierdându-l — a produs o impresiune deosebită, pe care n'au putut-o

FOIȚA.

Un erou al păcii.

— Fundațiunea morală a Sf. sale Păr. prepozit I. M. Moldovanu. —

Evangelistul muncii Carlyle, zice în una din operele sale: „Două feluri de oameni cinstează eu, mai multe nu. Mai întâi pe muncitorul strădăitor, care, cu unelte de ale pământului, cucerește, cu greutăți, pământul și-l supune stăpânirii omului... Mai cinstează o specie de om, chiar mai mult decât acesta: pe cel care muncește pentru trebuințe spirituale; nu pentru pâinea de toate zilele”. Acelaș mare filozof spune: „Omul e născut spre luptă;... e ostaș născut”, tălmăcind ținta luptei în deviza: „Cunoaște-ți munca ta și fi-o împlinește”. — Aceste gânduri de un fualt idealism, precum și toate credințele lui Carlyle despre eroi, mi vin și mi-au venit în minte, de câteori m'am gândit la venerabilul moșneag dela Blaj, Părintele Ioan Micu Moldovanu. Cu toată statura sa mărunțică, cu toată înfățișarea de pace, pe

care o avea când venea cucernic la slujbele din Mănăstire, în știala mea de cleric mi ziceam: iată un ostaș, un viteaz soldat al datoriei! Oriunde putea-i săl vezi, mergând spre ședințele Consistorului, cu marea legătură de acte la subsuoară, ori în locuința sa austeră, plecat spre masa largă de brad, veșnic împovărată de scrisori și de cărți, în grădină, între albine, pe cari atât de mult le iubea, ori trecând pe vre-o ulicioară a Blajului, cu fruntea plecată, dar cu ochii vii, — pretutindeni îți apărea acelaș: *un om care și cunoștea datorisă și o împlinea ceas de ceas, clipă de clipă*. Un om adevărat, superior, ostaș puternic, inimos, un erou, care știe să-și găsească în toată clipa o greutate de învins, un gând de frământat, o idee nouă de intrupat, un obstacol, la care să-și încorde toate puterile. Puțințel la trup, mare în voință; în stăruință mai ales, un adevărat uriaș.

S'a vestit despre marea fundațiune culturală, pe care Sfinția Sa Părintele Moldovanu a făcut-o Bisericii și neamului său. Fără îndoială, e un caz mai rar la noi această foarte nobilă faptă a sa, aproape unică în vremile noastre. Un milion de

coroane pentru cultura românească din această țară, e un lucru mare. Singur faptul acesta merită o însemnare aparte la răbojul vieții noastre culturale. O pagină cu slove de aur. Dar, iată, cei cari cunoașteam pe marele fundator simțiam, că *nu numai pentru acest milion de coroane are drept la nemurire în istoria nizuințelor noastre bunul bătrân dela Blaj, ci pentru altceva*. Fondatori am mai avut și de sigur, se vor mai găsi și în viitor. Poporul nostru poate mai ascunde încă oameni cruțători și inimi darnice. Și neamul va ști să împartă prinoasele sale de recunoștință, celor ce-și vor mai aduce aminte de lipsurile lui. Însă Păr. vicar Moldovanu nu este numai un fundator ca o oricare, ca mulți. De obicei cetești un nume, pe care poate îl auzi pentru întâiași dată, o sumă de atâtea zeci sau sute de mii, apoi pe urmă trece în analele Consistoarelor sau ale Asociațiunii. Faptă mare și nobilă este orice darnicie pentru neam, pentru scopuri obștești. Dar, când această darnicie izvorește din o *vieață întreagă de darnicie* de tot felul, în folosul aceleiași obști, atunci punctele de apreciere se schimbă. Acesta e cazul Păr. Moldovanu.

copleși mici impresiunile extraordinare ale războiului, cari ne pisează zi de zi.

N'a venit prin surprindere aceasta veste. Clujenii știau prea bine, că marele bărbat e pe sfârșite, și că se consumă încet-încet, ca o făclie, luminoasă și luminătoare până în sfârșit, dar care nu mai are multe. În primăvară, tocmai când căzuse neaua cea mare, prin Martie, venise distinsul bolnav, ca să consulteze medicii-profesori ai universității de aici, și mai ales pe distinsul medic tiner agregat al facultății de medicină, Dr. Iuliu Hăteganu. Atunci s'a văzut, că oricât de luminos în judecățile sale, totdeauna agere, și oricât de larg în vederi, venerabilul prepozit este aproape de obștescul sfârșit.

Cu toate pregătirile însă pentru tristul eveniment vestea morții, sosită la oficiul protopopesc în 22 Sept. a impresionat adânc.

Pe școala românească s'a arborat numai decât stindard negru și clopotele bisericii lui Bob și-au pornit tânguios cântecul lor de jale, ca să deplângă căderea acestui cel din urmă stejar de calibru mare a generației de bărbați ai Blajului.

De asemenea s'a manifestat un doliu sincer și la institutul „Economul“, care numără între marii săi acționari capitulul din Blaj, al cărui preposit era repositul. Afară de aceea bătrânul Moldovanu a avut rol însemnat în mai multe momente hotărâtoare a vieții institutului.

De aceea Direcțiunea „Economului“ a ținut să-și exprime doliul său prin mai multe dispoziții potrivite. Anume a eternizat memoria repositului la protocol, a emis doi delegați la înmormântare, a hotărât a-i pune pertretul în sala festivă (lucrare încredințată profesorului Flaviu C. Domșa), și a înființat un fond în memoria repositului, cu menirea de a premia și a încuraja astfel scrierile populare.

Direcțiunea „Economului“ în ședința plenară din urmă, a confirmat aceste dispoziții, hotărând a contribui și la alte inițiative de acest fel, cari sunt menite a cultiva memoria vrednicului bărbat, — cum sunt fondul „I. M. Moldovanu“ dela masa studenților din

Fondația sa, foarte considerabilă, se îndoiește în preț prin valorile de ordin moral, cari i-se adaog. Pe mine nu mă uimește milionul, îmi pare ceva firesc. Dar admir omul. mă închin, cu toată căldura tinerității mele, în fața ostașului celui mai conștient al datoriei, contemplez o viață întreagă de luptă continuă, de hărnicie necurmată, mă prostern în fața talentelor cari i-au umplut de conținut nizuințele, și mi-ar plăcea, să am în fața mea, în această clipă o tabără întreagă de tineri cu priviri aprinse, dintre aceia, cari se vor gândi la burse din „Fundațiunea Moldovanu“ și să le zic: Dragi prietini, iată un om mare! Nu la fundație vă uitați, nu la bani, la fondatorul însuși. Haina lui simplă, modestă, corpul mărunțel, figura lui liniștită a fost pentru noi o figură *legendară!* Din fecior de sătean sărac, din biet școlar, care pe clasa din urmă a liceului purta zeche de pănură sură, cârpită pe umere, s'a făcut profesor, director de liceu, canonic, președinte al Asociațiunii, membru al Academiei! Din simplu soldat, general!

Acesta a fost fondatorul dela Blaj, din anul năpraznicelor războaie.

Vieța Păr. prepozit Moldovanu, pusă

Blaj și „fondul Moldovanu“ dela parohia din Cluj.

Acest din urmă fond se va înființa din contribuiri publice, cu scopul de-a perpetua memoria prepositului printr'un parastas și discurs în fiecare an, la aniversarul morții, și pentru ajutorarea băieților talentați de prin satele din jurul Clujului, cari s'ar arăta vrednici a fi trimiși la școale, pentru a nu rămânea talanți, îngropați în pământ... Cine știe, de nu se va descoperi în acest chip vre-un nou „Moldovanu“ printre băieții țărănilor noștri.

Dumineca trecută protopopul Clujului Dr. E. Dăianu a predicat în biserică despre moartea prepositului Moldovanu, relevând virtuțile lui, dovedite și cu dispozițiile originale privitoare la înmormântare, și vestind, că se va celebra parastas solemn pentru repositul, Dumineca viitoare, în 3 Oct., și atunci se va face colectă pentru „fondul Moldovanu“, la care „Economul“ a pus temelie de 100 cor.

Virtutea de simplitate apostolică a repositului, a făcut adâncă impresie asupra credincioșilor, cari au păcatul de a face lux la înmormântări, și a resbătut și în ziarele ungurești din Cluj.

„Ujság“ de azi, de pildă scriind dispozițiile de înmormântare ale venerabilului prepozit, zice: „cari caracterizează în mod strălucit simplitatea apostolică și mobilă a distinsului prelat.“

Semn acesta, că bine au socotit toți ceice au înțeles, că să cade să se perpetue și cultive sistematic memoria unui bărbat așa de distins, în mijlocul tinerimei universitare din Cluj, ca să aibă totdeauna un model frumos de caracter și bărbăție, în stilul de simplitate și armonie sufletească.

Observator.

Răspunsul primministrului Brătianu despre atitudinea României.

— Mobilizările Bulgariei și Greciei au dat loc în capitala României la manifestațiuni furtunoase. Deputați, senatori, cari dela în-

ca exemplu de urmat pentru tinerimea noastră, este o fundație morală, tot așa de prețioasă ca și cea altă fundație, cea materială. Un om, care întreagă viața „și-a cunoscut munca și a împlinit-o“ e o pildă de neprețuită valoare *educativă*. S'ar conveni ca chipul acestui venerabil moșneag să se multiplice în mii de exemplare și să fie o podoabă în salele de învățământ ale școlilor noastre, în coridoarele gimnaziilor, în biblioteci, iar la anumite zile să i-se reconstruiască viața, scoțind îndemnuri dintr'ansa.

Să fie o podoabă a școlilor, o pildă eternă de urmat pentru odraslele viitoare. Privind la chipul lui blând, la înfățișarea lui nepretențioasă să-și aducă aminte tineretul de aci, că pe vremea, când neamul românesc a dat atâtea eroi pe câmpul de bătăie, la Blaj trăia modest, suferind, cel mai mare erou al păcii, cel mai nepretențios binefăcător, figura cea mai venerabilă a clerului gr. catolic și mai pe sus de toate sufletul purtător de grijă, entuziast și neînfricat al bisericii și neamului său — Ioan Micu Moldovanu.

Cand. prof. Al. Lupeanu.

ceputul războiului erau pentru acțiunea războinică a regatului român, au ținut întruniri, votând o moțiune cu 60 subscrieri, în care cereau dela guvernul Brătianu să-și clarifice atitudinea în noua situație, creată de mobilizarea Greciei și Bulgariei. În moțiune să mai cerea imediata mobilizare a armatei. Comisiunea, care a înmănat moțiunea primministrului Brătianu, dl Brătianu a răspuns următoarele:

„Cererea mobilizării dă întregului D-voastră demers un caracter, care nu îngăduie, să examinăm aci împreună posibilitățile și oportunitățile celeilalte chestiuni.

Cererea D-voastră de-a mobiliza, este rezultatul declarațiunilor făcute, că a sunat ceasul pentru o intrare în războiu a României.

Guvernul nu împărtășește această părere.

Cu regret, nu văd posibilitatea de-a face acum o expunere a motivelor, cari nu ne permit să vă urmăim. Nu o pot face, căci îmi cereți un răspuns nu pentru D-voastră, ci pentru acei, cari v'au delegat și credem, că nu a sosit momentul unei expuneri din parte-ne a situațiunei internaționale.

Suntem siliți de interesele vitale, pe cari le reprezentăm, să continuăm a avea nevoie de încrederea, pe care ne-a acordat-o. Parlamentul până în ziua când asemenea desbateri se vor putea face fără pagubă și primejdie pentru Stat.

Știm că ne putem răzima pe încrederea hotărâtă a marelui majorității a Parlamentului, dar e de interes național, ca în asemenea împrejurări să fim susținuți de unanimitatea lui.

De aceea, în numele acelui interes, vă rog în momentul de față să depărtați orice ar putea să încerce a ne distrage dela unica datorie, care ne stă azi înainte, și pe care guvernul e hotărât să o îndeplinească cu toată energia, ce-i impun răspunderile, pe care le poartă.“

Grecia pretinde demobilizarea armatei bulgare. — Comunicatele din Atena anunță, că guvernul grec nu ține de îndestulitoare declarațiile ambadorului bulgar din Atena, după cari declarații, Bulgaria nu va pași agresiv față de Grecia. Atitudinea ferm determinată a Greciei poate fi schimbată numai prin demobilizarea armatei bulgare.

Războiul european.

Pe frontul rusesc lupte mai mari s'au dat în regiunea râului Kormin, unde trupele aliate prin asalt au ocupat mai multe tranșee inimice și au făcut 1000 ostași prizonieri. În Litvania trupele austro-ungare au respins mai multe atacuri.

Pe frontul italian s'au dat lupte pe sectorul Adamello. La Crima Preseva atacul inamicului a fost respins de artileria noastră. La Tolmein luptele continuă. Pe celelalte zone nimic nou, asemenea nici pe frontul sârbesc.

Pe frontul apusean inamicul a continuat ofensiva numai în Champagne. Pe frontul Arras—Lille germanii au recucerit o parte însemnată din teritoriul cedat în ofenziva de mai înainte anglo-franceză. În Champagne, asaltului de infanterie i-a premers violente bombardări, date de artileria franceză.

† Ioan M. Moldovanu.

— Voci de presă. —

Moartea marelui român și mecenat, prepozitul Ioan Micu Moldovanu, care s'a răspândit azi dimineată cu iuteala fulgerului din casă în casă, a produs pretutindeni o profundă durere. Intreg Blajul e în adânc doliu în urma pierderii acestui înțelept îndrumător și milostiv benefactor al neamului. Pe străzi vezi numai fețe posomorâte și întristate, iar de pe edificiile publice românești steaguri de doliu vestesc marea pierdere pe care a îndurat-o un neam oropsit de soarte.

Sub impresia dolului general nici nu ne putem da încă astăzi seamă de golul ce l-a lăsat în urma sa marele nostru mort, care din tinerețe până la adânci bătrânețe a fost o pildă vie și strălucită a unei vieți românești și creștinești fără prihană.

Ca fost conducător intelectual al mișcărilor noastre naționale din anii șasezeci și șaptezeci, ca fervent aderent și sprigimitor al partidului național, a fost un mare organizator al vieții noastre politice-naționale, iar ca fost prezident al „Asociațiunii“, ca membru al „Academiei române“ și ca candidat de Metropolit a atins cele mai înalte demnități, pe cari poporul românesc le poate da fililor săi.

În același timp, fiind condus de principiul sănătos, că numai prin crearea unor resurse materiale suficiente se pot sprigini cu succes deoparte instituțiile noastre publice, iar de altă parte fii săraci dar distinși ai neamului, cari doresc să învețe carte, a strâns ban lângă ban, pentru-ca să-i lasă câtră sfârșitul vieții sale rodnice moștenire neamului.

A fost un îndrumător înțelept, un suflet mare și o inimă milostivă!

Iată pentruce moartea prepozitului Ioan Micu Moldovan ne stoarce atâtea lacrimi de durere și de recunoștință fiască. „G. Tr.“

Convocator.

Domnii acționari ai societății industriale pe acții „Vulcan“ sunt respectuos invitați în sensul §§-lor 11 și 22 ai statutelor la

adunarea generală extraordinară,

care se va ține în Blaj la 10 Octomvrie 1915 st. n. la 11 ore a. m. în localul Casinei române.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Înmulțirea capitalului prin emisiunea alor 1120 acțiuni de prioritate à 100 coroane bucata, în valoare totală de 112.000 coroane și modificarea §§-lor 5, 6, 8, 14, 36 și 37 din statute.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare fie personal, fie prin plenipotențiați, sunt rugați a se conforma §-ului 13 din statute, depunând acțiunile cel mai târziu în 9 Octomvrie la cassa societății.

Blaj, din ședința direcțiunii ținută la 5 Septemvrie 1915

Direcțiunea.

Propunere

pentru înmulțirea capitalului social.

1. Capitalul social fixat prin §-ul 5 al statutelor în suma de 70.000 cor. se urcă prin o emisiune nouă de 1120 bucăți acții de prioritate de câte 100 coroane bucata în

valoarea de 112.000 cor. la suma de 182.000 coroane, care astfel se va împărți în capital fundamental de 70.000 coroane și în capital de acții cu drept de prioritate de 112.000 cor.

2. Acționarii vechi au drept să subscrie din emisiunea aceasta tot după una acție opt acții nouă, prezentând acțiunile vechi în localul institutului până în ziua de 15 Octomvrie 1915. Ceice până în acest termen nu s'au însinuat la subscriere pierd necondiționat dreptul de prioritate.

3. Prețul acțiilor se va răspunde în trei rate, lunare și anume: la 15 Octomvrie 1915. 30% la 15 Ianuar 1916. 30% și la 15 April 1916. 40% dela valoarea nominală. Se pot plăti și mai multe rate deodată.

Primirea ratelor se va constata prin titlul provizor și acțiunile se vor elibera după plățirea ratei ultime.

Față de acționarii restanțieri se aplică § 8 din statute.

4. Proprietarii acțiilor noi vor primi 5% interese după ratele plătite, vor participa la dividenda anului 1916 și vor avea drept de vot la adunarea din 1917.

5. Acțiunile nesubscrise, eventual neplătite, le vinde direcțiunea cu 100 cor. bucata. Modalitatea vinderii o statorește direcțiunea.

6. În consecință următorii §§ din statute se schimbă precum urmează:

a) Primul alineat al §-ului 5 se modifică în modul următor: „§. 5. Capitalul societar constă din 182.000 coroane împărțit în 140 acțiuni fundamentale, bucata în valoare nominală de 500 coroane, total 70.000 cor. și în 1120 acțiuni de prioritate, bucata în valoare nominală de 100 cor. total 112.000 cor.“

b) §-ul 6. va suna: „Acțiunile fundamentale se emit provăzute cu numele acționarului, iar cele de prioritate la purtător, toate cu număr curent și cupon și subscrise de prezident și un membru în direcțiune“.

c) Alineatul prim al §-ului 8 se modifică în modul următor: „§. 8. Din restul de 100 acțiuni fundamentale după fiecare acțiune s'au plătit în bani gata 10% din valoarea nominală, următoarele 20% sunt a se plăti cel mult în 20 de zile după adunarea generală de constituire, iar restul de 70% se răspunde în rate fixate de direcțiune, cu aceea restricțiune însă că aceste rate nu pot fi mai scurte de două luni. Acțiunile de prioritate se vor achita plătindu-se în 15 Octomvrie 1915 30%, în 15 Ianuarie 1916. 30% iar în April 1916. 40% din valoarea lor nominală“.

d) §-ul 14 se modifică: „§. 14. Dreptul de vot se poate exercita în persoană sau prin plenipotențiat. Plenipotențiat poate fi numai acționar, cu excepțiunea reprezentanților legali. Primele 10 acțiuni îndreptătesc la 10 voturi, dela 10 acții în sus câte 5 acțiuni îndreptătesc la alte două voturi cu aceea restricțiune însă, că nime nu poate exercita mai mult ca 20 voturi, nici ca proprietar de acțiuni și nici ca plenipotențiat. Câte 5 acțiuni de prioritate se vor considera la votare cât o acțiune și vor avea un vot. Cei cari au mai puține decât 5 acțiuni se pot uni mai mulți înși, pentru a avea un vot și se pot reprezenta reciproc. Acțiunile de prioritate, cari la același acționar întrec numărul divizibil cu 5, pot fi întregite dela alt acționar sau pot fi transpuse la alt acționar“.

e) §-ul 36 se modifică: „§. 36. La statorirea bilanțului anual trebuie să se depună

în un fond de rezervă special, ca rată de uzare cel puțin 7% din valoarea investițiilor și cel puțin 7% al capitalului de prioritate pentru amortizarea capitalului de prioritate“.

f) Alineatul al doilea al §-ului 37 se modifică în modul următor: Din profitul curat se dă înainte de toate:

a) 6% acționarilor după acțiunile de prioritate, apoi

b) 5% după acțiunile fundamentale. Restul se distribuie precum urmează:

c) 20% fondului general de rezervă,

d) 20% direcțiunii, ce se împarte membrilor direcțiunii în proporția satorită de direcțiune.

e) Restul rămâne la dispoziția adunării generale.

Diverse.

I. P. S. Mitropolitul Repta la Cluj. Cetim că I. P. S. Mitropolitul Bucovinei Dr. Vladimir Repta, după ce timpul de vară l-a petrecut la Vatra Dornei, peste iarnă va petrece în Cluj câțva timp, deunde va merge eventual mai târziu, în vre-un oraș din apus.

Avansuri pentru procurarea de alimente a hotărât guvernul să încuviințeze tuturor funcționarilor de stat, comitatensii, dela căi ferate, și altor funcționari de stat, deci și diurniștilor. Suma maximală a acestor avansuri este pentru funcționarii căsătorii, dar fără copii sau pentru funcționarii necăsătorii K. 400, iar pentru părinții de familie cu 6 și mai mulți copii, maximal K. 1200; funcționarii subalterni și servitorii primesc K. 300—K. 700. Diurniștii și alți impiegați, angajați cu plată lunară, săptămânală sau zilnică primesc ca avans plata pe 1—3 luni.

Frumosul exemplu de solicitudine al guvernului față de funcționarii săi, în aceste vremuri de scumpete insuportabilă, ar fi de dorit să fie urmat și de întreprinderile particulare, față de funcționarii lor, căci se știe că nimeni nu are a suferi în aceste vremuri, atât de mult sub urmările scumpetei, ca clasa funcționarilor, la care veniturile rămase staționare, nu mai stau în proporție cu prețurile întreprinse și încincite de azi ale alimentelor și a altor articole de prima necesitate. Câteva bănci ale noastre, precum suntem informați, au și încuviințat funcționarilor lor, încă înainte guvernului, *adausuri de scumpete* corăspunsătoare de 10—15%. Să le urmeze și celelalte! „R. E.“

Concurse. Cu terminul de 31 Octomvrie se dă în concurs parohia Zlatna cu oficiul protopopesic al Roșiei-Montane. Cu datul de 15 Octomvrie se pun în concurs următoarele stațiuni cantor-docentale: Vaidacuta (protopopiatul Murăș), Silvașul-de-câmpie (protop. Cătina). Postul al II-lea de învățător din Luna-de-Arieș (protop. Arieș), Gâmbuț (protop. Murăș-Uioara), Bucurdea-grănoasă (protop. Blaj).

Tinerii de 18 ani se recrutează în 15 Octomvrie. Foaia oficială comunică Ordinul Ministrului honvezimei, prin care se dispune, ca cu datul de 15 Octomvrie, toți cei născuți în 1897 și cu ocaziunea asentărilor au fost aflați de apti, să se prezinte la regimentele, de cari aparțin, pentru serviciul de arme. Tot atunci să se prezinte și lucrătorii pentru miliție, cari interimal sunt concediați și sunt asentați. Toți sunt obligați să se provadă cu vestminte calde.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruiția.